Ar ko sākt darbu?

Saturs

Aı	ko sākt darbu?	1
	Datu bāzes rekvizītu ievadīšana	2
	Kontragentu (debitoru un kreditoru) kontu grupu iestatīšana	3
	Valūtu kursu ievadīšana	5
	Kontu plāns un sākuma atlikumi	6

Pirmais, kas tiks piedāvāts izdarīt pēc programmas palaišanas — ievadīt paroli datu bāzes atvēršanai:

Paroles ievadīšana datu bāzes atvēršanai

Ja parole nav iestatīta (bet sākotnēji tā nav iestatīta), pietiek nospiest taustiņu (vai taustiņu *Enter*). Ja nospiedīsiet (vai taustiņu *Esc*), programmā Jūs iekļūsiet, tomēr visas sadaļas (izņemot "SERVISS") būs nepieejamas.

Apskatīsim dažus sākuma soļus, kurus mēs Jums iesakām veikt darbā ar jaunu datu bāzi.

Datu bāzes rekvizītu ievadīšana

Augšējā rīkjoslā ar programmas sadaļu nosaukumiem sameklējiet taustiņu ar uzrakstu "SERVISS" un uzklikšķiniet uz to:

Programmas sadaļu saraksts

Piedāvātajā sarakstā izvēlieties augšējo rindu ("Datu bāzes rekvizīti")

Sadaļas "Datu bāzes rekvizīti" izvēlēšanās

Rezultātā atvērsies forma datu bāzes rekvizītu ievadīšanai un rediģēšanai:

Nosaukums: SIA "OZOLS" NMR kods: OOOOOOOOOO   PVN kods: LVOOOOOOOOOO   - mikrouzņēmuma sta Jur.adrese: Brīvības XXX, Rīga< LV-XXXX Biroja adrese: Slokas XX-XX, Rīga, LV-XXXX Konts (IBAN):   LVOORIKOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOO
NMR kods: 0000000000   PVN kods: LV000000000   - mikrouzņēmuma sta   Jur.adrese: Brīvības XXX, Rīga   LV-XXXX   Biroja adrese: Slokas XX-XX, Rīga, LV-XXXX   Konts (IBAN):   LV00RIK000000000000   Banka: DNB banka   Kods: RIKOLV2X   Telefona nr.   E-pasts: Vādītāja amats: valdes loceklis   Vārds, uzvārds: Xxxxxxxxxxxxx   Kasieris: Vārds, uzvārds:
Jur.adrese: Brivibas XXX, Riga   LV-XXXX   Biroja adrese: Slokas XX-XX, Riga, LV-XXXX   Konts (IBAN):   LV00RIK00000000000   Banka: DNB banka   Kods: RIKOLV2X   Telefona nr.   E-pasts: Vädītāja amats: valdes loceklis   Vārds, uzvārds: Xxxxxxxxxxxxxx   Kasieris: Vārds, uzvārds:
Biroja adrese: Slokas XX-XX, Rīga, LV-XXXX   Konts (IBAN):   LVOORIKO0000000000   Banka: DNB banka   Kods: RIKOLV2X   Telefona nr.   E-pasts: Vādītāja amats: valdes loceklis   Vārds, uzvārds: Xxxxxxxxxxxxxx   Kasieris: Vārds, uzvārds:
Konts (IBAN):   LV00RIK00000000000   Banka: DNB banka   Kods: RIK0LV2X   Telefona nr.   E-pasts: Vädītāja amats: valdes loceklis   Vārds, uzvārds: Xaxxxxxxxxxxxxxxx   Grāmatv.amats: Vārds, uzvārds: Kasieris: Image: State Stat
Banka: DNB banka   Kods: RIKOLV2X   Telefona nr.   E-pasts: Vädītāja amats: Valdes loceklis   Vārds, uzvārds: xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
Telefona nr.   E-pasts: Vādītāja amats: valdes loceklis   Vārds, uzvārds: xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
Vādītāja amats: valdes loceklis Vārds, uzvārds: xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
Grāmatv.amats: Vārds, uzvārds: Kasieris:
Kasieris:
,
Darbības veida kods (NACE): Darba ienākumu izmaksas datums: 15
Datu importa direktorija:
Datu eksporta direktorija:
EDS failu eksporta direktorija:

Forma datu bāzes rekvizītu ievadīšanai un rediģēšanai

Pāriet no viena loga uz citu var ar taustiņu *Enter*, kā arī ar bultiņām (augšup un lejup). Lai saglabātu visus ievadītos rekvizītus, ar peli jāuzklikšķina uz taustiņu iai atceltu — taustiņu (vai nospiest uz klaviatūras *Esc*)

Kontragentu (debitoru un kreditoru) kontu grupu iestatīšana

Nākamais solis – kontu grupu iestatīšana, kuros tiks veikti norēķini ar kontraģentiem – debitoriem un kreditoriem. Šim nolūkam ieejiet programmas sadaļā "FINANSES – Iestatījumi – Kontu grupas". Rezultātā atvērsies šāda tabula:

Kontu	rupas			1
Grupa	1	Nosaukums	D/K A	Insert
2310	NORĒĶINI	AR PIRCĒJIEM	D	Delete
2380	NORĒĶINI	AR PERSONĀLU		21 F2
5210	SAŅEMTIE	AVANSI		
5310	NORĒĶINI	AR PIEGĀDĀTĀJIEM (LV)	K	
5311	NORĒĶINI	AR PIEGĀDĀTĀJIEM (ES)	K	

Tabula ar kontu grupu sarakstu

Šeit uzskaitītās kontu grupas nav obligāti saistītas ar norēķiniem ar debitoriem un kreditoriem. Pagaidām (šajā posmā) mūs interesē tikai tās tabulas rindas, kurām labajā pusē ir atzīme D (debitori) vai K (kreditori). Augstāk attēlotajā tabulā ir trīs šādas grupas: 2310, 5310 un 5311.

Ko nozīmē kontu grupā atzīmes D vai K? Tas nozīmē, ka finanšu operācija, kuras debetā vai kredītā ievadīts konts, kas attiecas uz vienu no šādām grupām, tiks saistīta ar konkrētu norēķinu dokumentu (faktūrrēķinu, pavadzīmi, invoisu utt.). Piemēram, ievadot apmaksas operāciju, kas saņemta no pircēja, nepietiks kredītā norādīt pircēja kontu un subkontu (piemēram, 2310 XXX) – programma piedāvās izvēlēties arī apmaksātā dokumenta numuru, piesaistot to šai operācijai.

Pieņemsim, Jums nepieciešams papildināt šo sarakstu, piemēram, ar grupu 5312 ("trešo" valstu piegādātāji). Nospiediet *Insert* un atvērtajā kontu grupu rediģēšanas formā logā "Konts" ievadiet vērtību "5312", bet logā "Nosaukums" — "NORĒĶINI AR PIEGĀDĀTĀJIEM (CITAS VALSTIS)". Saglabājiet ievadīto informāciju, ar peli uzklikšķinot uz taustiņu ar zaļo ķeksīti

-

Kontu g	jrupas		Inser
Grupa	Nosaukums	D/K ^	
2310	NORĒĶINI AR PIRCĒJIEM	D	Delet
2380	NORĒĶINI AR PERSONĀLU		ZE
210	SAŅEMTIE AVANSI		
-accor	profi-		×
Kontu	u grupas parametri		
G	runa: Nosaukums:		
G.	rupa: Nosaukums: 312 NORĒKINI AR PIEGĀDĀTĀJIEM (CITI VALST	T)	
G 5	rupa: Nosaukums: 312 NORĒĶINI AR PIEGĀDĀTĀJIEM (CITI VALST	I)	
G 5	rupa: Nosaukums: 312 NORĒĶINI AR PIEGĀDĀTĀJIEM (CITI VALST	I)	
G 5	rupa: Nosaukums: 312 NORĒĶINI AR PIEGĀDĀTĀJIEM (CITI VALST	I)	
5	rupa: Nosaukums: 312 NORĒĶINI AR PIEGĀDĀTĀJIEM (CITI VALST	I)	
G S	rupa: Nosaukums: 312 NORĒĶINI AR PIEGĀDĀTĀJIEM (CITI VALST	I)	
G [5	rupa: Nosaukums: 312 NORĒĶINI AR PIEGĀDĀTĀJIEM (CITI VALST	I)	
G [5	rupa: Nosaukums: 312 NORĒĶINI AR PIEGĀDĀTĀJIEM (CITI VALST	I)	
G 5	rupa: Nosaukums: 312 NORĒĶINI AR PIEGĀDĀTĀJIEM (CITI VALST	1)	

Kontu grupu ievadīšanas un rediģēšanas forma

Rezultātā sarakstā parādīsies jauna rinda ar kontu grupu 5312. Tagad atliek pie šās rindas ielikt atzīmi K (kreditors). Šim nolūkam uzbīdiet kursoru uz rindas 5312 un nospiediet taustiņu K.

Lai atslēgtu šo pazīmi (ja tā kontu grupai piešķirta kļūdaini), vēlreiz nospiediet taustiņu K. Pēc analoģijas debitora pazīme D ieslēdzas un atslēdzas ar taustiņu D.

Lai izietu no šās programmas sadaļas (tāpat kā no visām pārējām sadaļām), tiek izmantots taustiņš *Esc* (vai krustiņš formas augšējā labajā stūrī).

Valūtu kursu ievadīšana

Gadījumā, ja uzņēmums saimnieciskās darbības gaitālīdztekus EUR veic norēķinus arī citās valūtās, nepieciešams iestatīt šo valūtu kursu uz to sākuma datumu (precīzāk – uz dienu, kas bija pirms sākuma datuma), kādā jāpārrēķina uz EUR valūtu kontu sākuma atlikumi.

Šim nolūkam ieejiet sadaļā "Valūtu kursi". Tajā ir divas tabulas: labajā tiek iestatīts aktuālo valūtu saraksts, bet kreisajā tiek ievadīti šo valūtu kursi uz konkrēto datumu.

Pirmās divas rindas valūtu sarakstā – EUR un EUR1. Pretī EUR iestatīta pazīme B (bāzes valūta norēķiniem), pretī EUR1 – pazīme S (speciālā valūta, kas paredzēta kursu starpību operāciju uzskaitei). Šeit mēs neko nemainām. Gadījumā, ja nepieciešams sarakstā pievienot jaunu valūtu, ar peli novietojiet kursoru tabulā ar valūtu sarakstu un nospiediet *Insert*.

Jaunas valūtas pievienošana valūtu sarakstā

Parametru # (ar vērtību "1") atstājiet bez izmaiņām (tas nosaka, kādā kārtībā valūtas tiks izvietotas sarakstā, ja visām valūtām tajā būs viena un tā pati vērtība, tās tiks sašķirotas pēc alfabēta).

Parametrā "Valūta" ievadiet jaunās valūtas kodu (piemēram, "USD") un saglabājiet ievadīto informāciju ar peles klikšķi uz taustiņu Rezultātā kreisajā tabulā pievienosies jauna aile ar nosaukumu "USD".

Valūtu kursi tiek ievadīti kreisajā tabulā. Vispirms nepieciešams, lai šajā tabulā parādītos rinda ar datumu pirms sākuma datuma. Piemēram, ja sākuma datums ir 01.01.2016, tad valūtu kursi sākuma atlikumiem jāiestata uz 31.12.2015. Jaunu rindu pievienošana tabulā ar valūtu kursiem notiek ar *Insert*. Noteiktas valūtas kursa ievadīšana – ar *Enter*, atrodoties attiecīgajā rūtiņā.

Valūtām EUR un EUR1 vienmēr jāiestata kurss ar vērtību 1.

Valūtu kursus nav obligāti jāievada manuāli – tos var lejupielādēt automātiski, nospiežot

taustiņu un norādot periodu, par kādu nepieciešams veikt lejupielādi.

Kontu plāns un sākuma atlikumi

Pārejiet sadaļā "FINANSES - Konti" .

Finanses	Pamatlīdze	ekļi Alga	Serviss	🗷 Izeja	]								
Operācija	s Norēķini	Maksājumi	Celazīmes	Konti	Valūtu kursi	Atskaites	lestat	ījumi		Izeja			
-Kontu sāku	ma atlikumu kopēj	ās summas	Sākuma	datums: 01.01	16 Σ	D: 8200.00 K: 8200.00	EUR EUR	S P	ārrēkinā	it			
					Star	pība: 0.00	EUR						
Kontu saral	ksts	r.				1							
Konts	An. kods (KA)		Nosauk	ums		Sāk. atlikums, EUR	Aktīvs	Pasīvs	FR	KJ	BN	VA	P ?
1110		LICENCES UN PAT	ENTI				1120						
1190		KONTA 1110 NOLI	ETOJUMS				1120						
1200		ZEME					1210						
1210		ĒKAS UN BŪVES					1210						
1219		KONTA 1210 NOLI	ETOJUMS				1210						
1220		TEHNOLOĢISKĀS I	EKARTAS				1220						
1229		KONTA 1220 NOLI	ETOJUMS				1220						
1230		PĀRĒJIE PAMATLĪ	DZEKĻI UN DA	TORPROGRAMMAS	3	3000.00	1230						
1239		KONTA 1230 NOLI	ETOJUMS			-1200.00	1230						
2110		IZEJVIELAS UN M	ATERIĀLI				2110						
2120		RAŽOŠANA					2120						
2130		PRECES PĀRDOŠAN	AI				2130						
2190		SAMAKSĀTIE AVAN	SI				1260			КJ			
2310 A08		A08 SIA					2310	3250		КJ			
2310 ABC		SIA ABC				200.00	2310	3250		КJ			
2310 ABQ		SIA "A BT"					2310	3250		КJ			
2310 AD5		FGA GROUP SIA					2310	3250		КJ			
2310 ADR		ADRS SIA					2310	3250		КJ	1.15		

Sadaļa "FINANSES - Konti"

Pirmais, kas jāizdara — jāiestata sākuma datums, proti, datums, uz kuru tiks ievadīti sākuma atlikumi. Ar peli uzklikšķiniet uz logu "Sākuma datums", kas atrodas augšā virs tabulas ar kontu sarakstu, ievadiet datumu un nospiediet OK:

Sākuma datuma ievadīšana

Nedaudz pa labi no sākuma datuma atspoguļojas kontu sākuma atlikumu summas – atsevišķi par debetu un kredītu, kā arī to starpība (kurai pēc visu sākuma atlikumu ievadīšanas nevajag būt).

Pa labi izvietota rīkjosla ar funkciju taustiņiem, kur katram atbilst kāds taustiņš vai taustiņu kombinācija. Proti, lai izsauktu kādu funkciju, Jūs varat ar peli uzklikšķināt uz noteiktu taustiņu funkciju rīkjoslā vai nospiest šai funkcijai atbilstošu taustiņu (vai taustiņu kombināciju, piemēram, *Ctrl+F*, *Alt+F10* utt.)

Sadaļas "FINANSES — Konti" funkciju rīkjosla

Lai pievienotu jaunu kontu, tiek izmantots "Insert", konta parametru labošanai – F2, konta izdzēšanai, uz kura patlaban atrodas kursors – Delete, utt.

Pieņemsim, Jums nepieciešams sarakstam pievienot jaunu kontu. Šim nolūkam nospiediet Insert, pēc tam uz ekrāna atvērsies konta parametru rediģēšanas forma:

Konta parametri Konts: Analītikas kods (KA): 1230 Vosaukums: PĀRĒJIE PAMATLĪDZEKĻI UN DATORPROGRAMMAS	 Kontraģenta konts Juridiskās personas konts Fiziskās personas konts Bankas konts Naudas konts Valūtas konts Apmaksas veida konts PVN konts
× ×	L

Konta parametru rediģēšanas forma

Kā redzat, parametram "Konts" ir divi ievadīšanas logi. Pirmajā (5 zīmes) tiek piedāvāts ievadīt konta pamatdaļu, otrajā (3 zīmes) – subkontu, ja vien tas ir nepieciešams. Subkontu parasti ievada tādiem kontiem, kā 2380, 2310, 5310. Piemēram, kontam 2310 subkonti tiek ievadīti katram pircējam atsevišķi, kontam 5310 – piegādātājam utt.

Logu ar nosaukumu "Analītikas kods" pagaidām var neaizpildīt — šis parametrs paredzēts kontu papildu sadalīšanai grupās, bet to varēs izdarīt vēlāk, ja būs tāda nepieciešamība.

Pa labi izvietots pazīmju saraksts, kuras tiks piešķirtas kontam. Piemēram, ja iestatīt pazīmi "Valūtas konts", šā konta atlikums tiks pārvērtēts saskaņā ar valūtu kursu izmaiņām.

Ja iestatīt pazīmes "Kontraģents konts" un "Juridiskās personas konts", tad līdztekus nosaukumam (parametrs "Nosaukums") programma piedāvās ievadīt reģistrācijas numuru un juridisko adresi, iestatot pazīmi "Bankas konts" – bankas rekvizītus, utt.

Piemēram, mainīsies konta rediģēšanas forma, ja tam iestatīt pazīmi "Bankas konts":

7

Konta parametri		Koriģēšana
Konts: Analītikas kods (KA): 2621 Nosaukums: Bankas konts Swedbank Bankas konts (IBAN): Turouz Da cococococococococococococococococococo		 Kontraģenta konts Juridiskās personas konts Fiziskās personas konts Bankas konts Naudas konts Valūtas konts Apmaksas veida konts
Bankas nosaukums:		PVN konts
Swedbank		
Kods (SWIFT): HABALV22		
	× X	

Konta parametru rediģēšanas forma ar iestatītu pazīmi "Bankas konts"

Nākamais solis – sākuma atlikumu ievadīšana. Atlikumu var arī nebūt, ja sākuma datums sakrīt ar uzņēmuma darbības sākumu. Visos pārējos gadījumos tos nepieciešams ievadīt.

Uzvietojiet kursoru uz rindas ar atskaiti, kurai nepieciešams ievadīt sākuma atlikumu, un nospiediet *Enter*. Atvērtajā formā izvēlieties valūtu, kādā tiks ievadīts atlikums (vairākumā gadījumu tā būs pirmā rinda ar EUR), un vēlreiz nospiediet *Enter*. Ievadītais atlikums tiek saglabāts, atkal nospiežot *Enter*.

-Konta 2	2620 atlikums uz	.01.01.16			C Enter
Valūta	Summa	Kurss	Summa, EUR	^	(<u></u>)
EUR	5000.00	1	5000.00		
EUR1		1			
SEK		9.1895			
USD		1.0887		V	

Konta sākuma atlikuma ievadīšanas forma

Ievadot sākuma atlikumu, visas kredīta summas jānorāda ar "mīnus" zīmi. Pagaidām mēs neskaram bilances iestatījumus, tāpēc mums nav svarīgi, vai mūsu konts attiecas uz bilances aktīvu vai pasīvu. Viss ir vienkārši: ja tas ir debeta atlikums – ievadām to ar "plus" zīmi (protams, pats "+" skaitlī neuzrādās), ja kredīta atlikums – tad ar "mīnus" zīmi. Piemēram, jau konta 5721 atlikums ir 500 EUR kredītā, mēs ievadām "- 500.00", proti, "mīnus piecsimt".

Gadījumā, ja tiek ievadīts konta atlikums, kas attiecas uz kādu kontraģenta grupu (piemēram, 2310, 5310 utt.), tad līdztekus kopējam atlikumam (proti, kopējai parādu summai) nepieciešams detalizēt šo atlikumu pēc norēķinu dokumentiem (faktūrrēķiniem, pavadzīmēm utt.). Ja tas netiks izdarīts, kontu saraksta tabulas rindā pa labi parādīsies atzīme ?.

Nospiediet taustiņu "+" (vai uzklikšķiniet ar peli uz atbilstošā taustiņa labajā funkciju rīkjoslā). Atvērtajā formā Jums jāievada informācija par dokumentu (kā, parasti, ar taustiņu *Insert*). Pēc dokumenta vispārējo datu ievadīšanas (numurs, datums, apmaksas termiņš, valūta u.c.) nospiediet *Enter*, un, kad rinda ar dokumentu parādīsies sarakstā, atkal nospiediet *Enter* un

ievadiet sākuma atlikuma summu šim dokumentam. Atkārtojiet operāciju otrajam un sekojošajiem dokumentiem, iekams tiks ievadīti visu dokumentu sākuma atlikumi, kuri veido kontraģenta kopējo parāda summu.

Tāpat neaizmirstiet, ka kreditora parāda gadījumā summu jāievada ar "mīnus" zīmi.

Piemēram, lūk, kā var izskatīties kontraģenta2310 ABC debitora sākuma parāda detalizācija kopsummā par 200 EUR:

Dok. veids	Sērija	Numurs	Datums	Valūta	Summa	^	meen
RĒĶ.		001001	15.12.15	EUR	50.00		Delete
RĒĶ.		006006	25.12.15	EUR	150.00		2 F2
							🗇 Enter
						<	

Kontraģenta konta sākuma atlikuma detalizācija pēc norēķinu dokumentiem

Tātad esam pabeiguši izskatīt sagatavošanas posmus darbam ar programmu. Īsumā atkārtosim Jūsu galvenās darbības:

- 1. levadiet datu bāzes rekvizītus.
- Iestatiet debitoru un kreditoru uzskaites kārtību. Jau iepriekš nosakiet, kurām kontu grupām nepieciešama tālāka detalizācija pēc norēķinu dokumentiem (faktūrrēķiniem, pavadzīmēm utt.) ar apmaksas izsekošanu par katru no tiem.
- Ja Jums uzskaite ir ne tikai EUR, bet arī citā valūtās, ievadiet valūtas kursus uz sākuma datumu. Neaizmirstiet arī turpmāk ievadīt kursus valūtas operāciju veikšanas datumos. Kursus iespējams lejupielādēt automātiski.
- 4. Precizējiet kontu plānu. Adaptējiet to ar savām prasībām un ievadiet sākuma atlikumus.
- 5. Detalizējiet debitoru un kreditoru kontu atlikumus pēc norēķinu dokumentiem.

Vēršam Jūsu uzmanību uz valūtas kursu uzskaites pielietojuma kārtību grāmatvedības uzskaitē, kas pieņemta 2014. gadā pēc pārejas uz eiro. Saskaņā ar VID skaidrojumiem 21.01.2014, ņemot vērā to, ka ārvalstu valūtu kursi ik dienu tiek noteikti dienas beigās, grāmatvedības uzskaitē jāpiemēro kurss, kurš zināms dienas sākumā, proti – kas noteikts iepriekšējā dienā.

Sakarā ar to, automātiski lejupielādējot valūtu kursus programmā, notiek noteikto kursu vērtības nobīde vienu dienu uz priekšu.

Atsauce uz VID skaidrojumu:

https://www.vid.gov.lv/sites/default/files/Par%20val%C5%ABtas%20kursa%20noteik%C5%A1anu%20un %20piem%C4%93ro%C5%A1anu%20p%C4%93c%20euro%20ievie%C5%A1anas%20dienas.doc

... 3. Valūtas kursa piemērošana

3.1. Attaisnojuma dokumenti un grāmatvedības reģistri

Ja attaisnojuma dokumentos pēc euro ieviešanas dienas vērtības mērs ir cita ārvalstu valūta, tajos norādītās summas iegrāmatošanai pārrēķina euro pēc grāmatvedībā izmantojamā ārvalstu valūtas kursa, kas spēkā saimnieciskā darījuma dienas sākumā.

...